

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobce: **L. K.**
zastoupený obecným zmocněncem I. M.

proti
žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**
sídlem 28. října 2771/117, 702 18 Ostrava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. prosince 2021 č. j. MSK 137572/2021, ve věci přestupku

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 22. 12. 2021 č. j. MSK 137572/2021 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 3 100 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 7. 10. 2021 č. j. SMO/618385/21/DSČ/Pro uznal Magistrát města Ostravy (dále též „správní orgán prvního stupně“) žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 10 zákona číslo 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o silničním provozu“), v souvislosti s porušením § 36 odst.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

1 písm. b) téhož zákona, za což žalobci uložil pokutu ve výši 5 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na 6 měsíců (počínaje právní mocí rozhodnutí) a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Uvedeného přestupku se měl žalobce dopustit tím, že dne 20. 6. 2021 v době od 14:53 do cca 14:55 na dálnici D1 mezi 367,5 a 368 kilometrem ve směru jízdy na Brno, couval automobilem tovární značky Volkswagen Transporter. Žalobce podal odvolání, které žalovaný zamítl rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) za současného potvrzení odvoláním napadeného prvostupňového rozhodnutí.

2. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce včasnou žalobu, ve které navrhoval jeho zrušení a vrácení věci zpět žalovanému. V žalobě nepopřel, že v rozhodný okamžik vskutku na dálnici couval, namítal však, že postupoval v souladu s § 42 zákona o silničním provozu, protože se vracel pro střechu, která mu za jízdy z auta odpadla a tvořila překážku silničního provozu. Dodržel přitom povinnost mít rozsvícená oranžová světla a jeho jednání odpovídá krajní nouzi. Žalovanému dále vykl, že polemizuje ohledně vypadnutí střechy z vozu. Dále žalobce nesouhlasil s povinností platit náklady řízení, protože prováděcí vyhláška k zákonu o přestupcích, která upravovala paušální částku nákladů řízení, byla v roce 2017 zrušena.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření odkázal především na obsah napadeného rozhodnutí.
4. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce byl dne 20. 6. 2021 projednáván policejní hlídkou pro podezření ze spáchání přestupku, kterého se měl dopustit - stručně řečeno - tím, že couval na dálnici. Jako spolujezdec žalobce byl v oznámení přestupku uveden T. K. Žalobce do formuláře oznámení přestupku vepsal, že s přestupkem nesouhlasí a podepsal jej. Policista provádějící služební zákrok sepsal téhož dne úřední záznam, ve kterém se nad rámec oznámení přestupku uvádí, že „řidič během couvání neprováděl žádný úkon související s odtahem vozidel“, že s přestupkem nesouhlasil a na místě se k přestupku vyjádřil. Hlídka nechala zálohovat kamerový záznam. Věc byla postoupena správnímu orgánu prvního stupně, který přípisem ze dne 27. 8. 2021 oznámil žalobci zahájení přestupkového řízení a předvolal jej k ústnímu jednání na 20. 9. 2021. Při ústním jednání provedla příslušná úřední osoba k důkazu listiny a DVD se záznamem projednáváného přestupkového jednání. Po seznámení se spisovou dokumentací žalobce uvedl, že uvedeného dne převážel z Polska do Ostravy kabriolet, který si jeho bratr T. koupil v Polsku, a když jej předjížděl motorkář, kývl na něj, že se něco stalo. Žalobce se podíval do zpětného zrcátka a zjistil, že převáženému autu upadla část střechy vážící asi 120 kg, proto se rozhodl pro tento kus zpětně zacouvat. Neměl jinou možnost a nechtěl ohrozit provoz. Střechu viděl asi 300 metrů zpět na úrovni benzínové pumpy. Na pumpě nasadili střechu zpět a posléze za nimi přijeli policisté. Po celou dobu měl zapnutá výstražná světla a nezpůsobil nehodu, navíc jel v odstavném pruhu. V danou dobu nadto na dálnici jelo jen pár vozidel, nebyla špička. Poté vydal správní orgán dne 7. 10. 2021 rozhodnutí o vině žalobce, jak shora uvedeno. Správní orgán prvního stupně v odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že o spáchání přestupku žalobcem nemá žádných pochyb, neboť jeho jednání plně a dostatečně zachycuje pořízený kamerový záznam, který je součástí spisového materiálu. Skutkový stav dokresluje úřední záznam zakročujícího policisty. K obraně žalobce prvostupňový správní orgán poukázal na povinnosti řidiče ve vztahu

k převážnému nákladu s tím, že pro případ způsobení překážky provozu bylo jeho povinností překážku odstranit nebo označit a ohlásit policii. Argumentaci žalobce, podle které nebyl na dálnici silný provoz a měl na vozidle zapnutá výstražná světla, vyhodnotil jako irelevantní s ohledem na zákaz couvání na dálnici a dodal, že není podstatné, zda se jedná o couvání za nízkého provozu. Proti rozhodnutí se žalobce odvolal a v odvolání akcentoval, že jeho vozidlo je vybaveno výstražnými světly oranžové barvy, která měl v době couvání zapnutá. Žalobce s odkazem na § 42 odst. 1 zákona o silničním provozu vyjádřil přesvědčení, že byl oprávněn užít výstražná světla, tato zapnul a za zvýšené opatrnosti couval k místu, kde ležela střecha. Žalovaný rozhodl o odvolání napadeným rozhodnutím shora uvedeným způsobem. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že byla naplněna skutková podstata přestupku. Žalovaný sice považoval za nepochybné, že vozidlo žalobce bylo vybaveno zvláštním světlem oranžové barvy a toto světlo při couvání užil, nelze však tvrdit, že jen na základě této skutečnosti lze na dálnici při pracovní činnosti couvat, ale je potřeba v každém jednotlivém případě posuzovat, zda se na řidiče vztahovala výjimka podle § 42 odst. 1 zákona o silničním provozu. Vozidlo žalobce lze označit za vozidlo určené k odtahu vozidel a je vybaveno zvláštním světlem oranžové barvy právě k činnosti související s naložením či vyložením vozidla, tedy k odtahu, nikoliv k tomu, aby mohlo couvat na dálnici 500 metrů. Odkazuje-li žalobce na nutnost couvat za kusem střechy, kterou při přepravě vozidla ztratil, tak podle žalovaného jednoznačně nesplnil svou povinnost zajistit náklad, a proto se nemůže odvolávat na to, že musel couvat na dálnici za užití zvláštních světel oranžové barvy. Nadto podle žalovaného ani nelze potvrdit verzi žalobce, že couval pro kus střechy vážící 120 kg, neboť to není zaznamenáno na videozáznamu, tuto skutečnost nepotvrdili policisté a ostatně sám žalobce na místě spáchání přestupku tuto verzi neuvedl, ačkoliv by to bylo logické. K odvolacím námitkám žalovaný dále uvedl, že u vozidla žalobce by bylo možné akceptovat couvání např. v rozsahu naložení nepojízdného vozidla k odtahu. Žalobce měl zvolit méně nebezpečný způsob, pokud se taková překážka dálnici nacházela.

5. Krajský soud při ústním jednání shlédl záznam sporného přestupkového jednání žalobce, ze kterého mimo jiné zjistil, že předmětný automobil vskutku na silnici couval, bylo na něm naložené auto bez střechy, nevyplývá z něj však pád střechy z automobilu převážného vozidlem žalobce, ani že by se tato střecha na předmětné silnici nacházela, současně to ale nelze pouhým záznamem vyvrátit; auto řízené žalobcem se na záznamu nachází již v době jeho couvání a záznam končí ve fázi, kdy automobil ještě couvání nedokončil.
6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“)] a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
7. V přezkoumávaném přestupkovém řízení byl žalobce uznán vinným z přestupku spočívajícím v couvání vozidlem na dálnici. Žalobce se v řízení bránil tím, že couval pro střechu převážného vozidla, která při jízdě spadla a tvořila překážku silničního provozu. Při couvání přitom použil výstražná světla oranžové barvy, kterými je jeho vůz vybaven. Žalovaný tuto obranu odmítl ze dvou základních důvodů. Jednak nepovažoval za prokázanou verzi žalobce, že by měl couvat pro kus střechy a dále to v případě žalobce ani

nepovažoval za důvod pro couvání na dálnici, a tedy pro zproštění odpovědnosti za přestupek.

8. Ve vztahu ke skutkové stránce věci jsou žalobní námitky žalobce sice velmi stručné, lze z nich však dovodit nesouhlas žalobce s tím, že žalovaný nepovažoval za prokázané jeho couvání pro kus střechy vážící 120 kg. Žalobce sice teprve v žalobě poprvé řádně označil důkazy k prokázání své obrany, současně však nelze říci, že by byl ve správním řízení zcela pasivní, protože svou obranu proti obvinění předestřel správnímu orgánu ještě před vydáním prvostupňového rozhodnutí a dále ji zopakoval v odvolání. V přestupkovém řízení je to navíc vždy správní orgán, který nese odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci a je podle § 3 správního řádu povinen postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, mezi které nepochybně přestupkové řízení patří, pak je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena. Bylo tak povinností správních orgánů opatřit dostatečné množství důkazů, které přestupek, jenž je obviněnému kladen za vinu, jasně a nepochybně prokazují. V daném případě to především znamenalo řádně prověřit variantu skutkového děje předestřenou žalobcem, což správní orgány neučinily. Správní orgán prvního stupně v podstatě verzi žalobce ani nezpochybňoval (toliko ji nepovažoval za právně relevantní) a s polemikou ohledně prokázání (resp. nepotvrzení) verze žalobce přišel nově až žalovaný. Vyšel přitom pouze z videozáznamu, úředního záznamu policisty (kterého ani nevyslechl) a ze skutečnosti, že žalobce svou verzi neuvedl při projednání věci na místě. Uvedená zjištění však nelze považovat za dostačující k vyvrácení obrany žalobce a tedy k řádnému a úplnému zjištění skutkového stavu. Z obsahu spisu se přitom i bez konkrétního návrhu žalobce nabízely další důkazy, které měly k projednávání věci vztah a mohly k řádnému zjištění skutkového stavu přispět. Kromě výsledku zasahujících policistů (k závěru, že by správní orgán měl vždy vyslechnout zasahující policisty jako svědky a neměl by se spokojit jako s důkazem pouze s oznámením o přestupku nebo úředním záznamem vyhotoveným policisty srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2010 č. j. 1 As 34/2010-73, publikovaný pod 2208/2011 Sb. NSS) se jedná např. o výslech bratra žalobce nebo samotného žalobce. V přezkoumávané věci navíc ani z pouhé věty v úředním záznamu policisty ve znění „řidič během couvání neprováděl žádný úkon související s odtahem vozidla“ nelze bez dalšího považovat obranu žalobce za vyvrácenou, a to tím spíše, že se v předmětném policejním úředním záznamu současně uvádí, že se žalobce k věci vyjádřil; obsah tohoto vyjádření však v řízení zjištěn nebyl. Skutečnost, že žalobce na místě samém nepředestřel svojí obranu hned do úředního záznamu, může být jistě významná při hodnocení celkové věrohodnosti jeho skutkové verze, nelze však s odkazem na ni rezignovat na provedení důkazů, jejichž potřeba vyšla v průběhu řízení najevo.
9. S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že v přestupkovém řízení nebyl zjištěn řádně skutkový stav, neboť nebyla prokázaná, ale ani vyvrácená skutková verze žalobce. Závěr o vině žalobce by bylo možné za této situace akceptovat pouze v případě, pokud by obrana žalobce byla bez dalšího a za všech okolností nedůvodná. Takový názor ale krajský soud nesdílí. Se správními orgány lze plně souhlasit potud, že couvání na dálnici je obecně zakázáno a řidič, který tento zákaz poruší, se dopustí přestupku [viz § 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 125c odst. 1 písm. f) bod 10 zákona o silničním provozu]. Z tohoto obecného

pravidla však zákon o silničním provozu stanoví některé výjimky, a to mimo jiné pro vozidla vybavená zvláštním výstražným světlem oranžové barvy, pokud to vyžaduje pracovní činnost s tímto vozidlem (§ 42 odst. 1), a to při zachování zvýšené opatrnosti. Žalovaný nezpochybňoval, že vůz řízený žalobcem disponoval výstražným světlem oranžové barvy, které taky při couvání použil a podle přesvědčení krajského soudu nelze vyloučit, že by za určitých okolností bylo možno v návratu odtahového vozidla couváním (byť na dálnici) pro překážku na silničním provozu za účelem jejího naložení shledat splnění podmínky pracovní činnosti tohoto vozidla ve smyslu § 42 odst. 1 zákona o silničním provozu. Takový závěr lze však učinit až na podkladě řádně a úplně zjištěného skutkového stavu. Stejně tak nelze a priori odmítnout splnění podmínek krajní nouze podle § 24 zákona číslo 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. V takovém případě je však nutné porovnat následky hrozící couváním žalobce a tím, pokud by spadlou část auta nechal na vozovce, případně posoudit, zda hrozící nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak. V každém případě je však třeba odmítnout poněkud zkratkovitou a zjednodušenou úvahu žalovaného, podle které žalobce v případě ztráty kusu střechy jednoznačně nesplnil svou povinnost zajistit náklad, a nemůže se potom odvolávat na to, že musel couvat na dálnici za užití zvláštních světel oranžové barvy. Jednak ani pro takový závěr o jednoznačném porušení povinností ve vztahu k (ne)zajištění nákladu není ve spise dostatečný skutkový podklad, ale především, i kdyby se žalobce dopustil v souvislosti se zabezpečením převáženého vozidla porušení právní povinnosti (o kterém však nebylo napadeným rozhodnutím rozhodováno), nevylučovalo by to samo o sobě, že by se při splnění podmínek uvedených v § 42 odst. 1 zákona o silničním provozu nebo v § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky své odpovědnosti za přestupek spočívající v couvání na dálnici zprostil (srov. též rozdílné vymezení podmínek krajní nouze v § 24 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a v § 2906 zákona číslo 89/2012 Sb., občanského zákoníku). Stejně tak bez řádného objasnění skutkových okolností neobstojí paušální konstatování, že žalobce měl zvolit méně nebezpečný způsob. Krajský soud opakovaně zdůrazňuje, že nezpochybňuje závěr správních orgánů o nebezpečnosti couvání na dálnici, ale vysoké nebezpečí provozu na dálnici může tvořit také střecha spadlá na vozovku, přičemž za určitých okolností, které nebyly v řízení zjištěny (rozměry střechy, její umístění na vozovce) by se mohlo jednat o ještě větší nebezpečí, než které v daný okamžik hrozilo z jednaní (couvání) žalobce. Krajský soud rovněž nepovažuje za zcela vyloučené, že v konkrétních poměrech mohl vést postup zvolený žalobcem k nejrychlejšímu a nejefektivnějšímu odstranění překážky v silničním provozu, než jakékoliv jiné způsoby (volání policie, návrat na místo prostřednictvím sjezdů z dálnice nebo zastavení vozidla a návrat na místo pěšky). Krajský soud uzavírá, že obranu žalobce opřenou o již zmíněná ustanovení § 42 odst. 1 zákona o silničním provozu a § 24 zákona o odpovědnosti za přestupek nelze považovat bez dalšího za nedůvodnou a naplnění hypotéz obou dotčených zákonných ustanovení lze posoudit až na základě řádně a úplně zjištěného skutkového stavu, k čemuž dosud nedošlo. Za této situace nemůže dosud závěr o vině žalobce obstát.

10. Pro úplnost právní argumentace krajský soud dodává, že námitky žalobce proti uložení povinnosti platit náklady řízení a proti jejich výši samy o sobě důvodné nejsou. Povinnost obviněného, který byl uznán vinným z přestupku, nahradit náklady řízení paušální částkou, vyplývá z § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky. Se žalobcem lze souhlasit, že na rozdíl od přestupkového zákona z roku 1990 nebyla k zákonu o

odpovědnosti za přestupky z roku 2016 přijata speciální prováděcí vyhláška upravující paušální částku nákladů přestupkového řízení, ale v takovém případě se použije obecné ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky číslo 520/2005 Sb., které platí subsidiárně pro všechna správní řízení vyvolaná porušením právní povinnosti účastníka (není-li dále stanoveno jinak) a pro tyto případy stanoví paušální částku nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. Uvedený závěr však činí krajský soud pouze nad rámec nutného, protože za situace, kdy neobstál výrok o vině, nemůže logicky obstát samostatně ani závislý výrok o nákladech řízení.

11. Krajský soud z výše uvedených důvodů napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
12. Krajský soud současně uložil žalovanému podle § 60 odst. 1 s. ř. s. povinnost nahradit procesně úspěšnému žalobci náklady důvodně vynaložené na uplatňování jeho práva, a to zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a výdaje na cestovné vynaložené v souvislosti s cestou k soudnímu jednání městskou hromadnou dopravou ve výši 100 Kč. Krajský soud oproti tomu nepřiznal žalobci náhradu nákladů spočívajících v odměně jeho zmocněnce, protože odměnu zástupce lze s ohledem na § 35 odst. 2 s. ř. s. považovat za náklad účastníka řízení pouze tehdy, pokud je zástupce advokátem, popřípadě jinou osobou, která vykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů, týká-li se řízení oboru činností v nich uvedených, což zmocněnec žalobce není. (srov. Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Wolters Kluwer, 2019, str. 473). Taktéž nelze v rámci nákladů soudního řízení přiznat žalobci náhradu nákladů vynaložených v přestupkovém řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě **dvou týdnů** od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Nesplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí.

Ostrava 30. května 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce